

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема:

ПРАКТИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА МЕДИЙНАТА ГРАМОТНОСТ

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.2 Педагогика(Медийна педагогика)

Автор: докторант Живко Георгиев Рачев

СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по науки за образованието и
изкуствата

Катедра „Предучилищна и медийна педагогика“

Научен ръководител проф. дн Данаил Кирилов Данов

1. Хронология на процедурата

Със Заповед № РД 38-406 от 14.07.2023 година на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм назначен за член на научно жури във връзка с публичната защита на дисертационен труд на тема „Практически аспекти на медийната грамотност“, за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 1.2 Педагогика (Медийна педагогика), автор докторант Живко Георгиев Рачев.

Посочената заповед е следствие от проведена процедура за предварително обсъждане на дисертационния труд на заседание на катедра „Предучилищна и медийна педагогика на 27.06.2023 година/Протокол №13. Процедурата завърши с положителен вот от членовете на катедрата за придвижване на дисертацията към публична защита и избор на членове на

научното жури. Въз основа на това ФС на ФНОИ взе решение за откриване на процедура за публична защита и одобри предложението за състав на научното жури – Протокол №9/12.07.2023 година.

На първото заседание на научното жури, проведено на 24.07.2023 година съм утвърден за рецензент на дисертационния труд/Протокол №1.

2. Структурни параметри на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, приложения и библиография. Съдържа 190 страници, от които 23 представляват бележки и литература. Библиографията включва 201 заглавия на статии и книги, от които 102 са на български език, 29 са на руски и 60-на английски език.

3. Съдържателни параметри на дисертационния труд

В съдържателен план, в дисертацията са налице всички необходими компоненти за оценката ѝ:

В **Увода** докторантът представя актуалността на проблема в контекста на анализ на поведението на обществото в условия на криза, социалната дистанцираност и засиленото влияние на медиите. В този план, дисертационният труд има за цел да акцентира върху съвкупността от всички реални комуникационни взаимодействия, които медиите осъществяват всекидневно с разнообразната по състав детска аудитория, като се фокусира върху образователната функция на масмедийните.

Авторът дискутира проблематиката на медийната грамотност в исторически, концептуален и съдържателен аспекти - теоретични подходи към медийното образование, нормативни стълбове и параметри на европейските правни инструменти, които служат за основа на инициативите на медийното образование като фундаментални принципи, свързани с реалностите, ценностите и идеологиите, последствията и ефектите от комуникацията, отнесени към продуцентите, потребителите и бизнеса.

В конкретен целеви план акцентите на дисертацията са по посока на проблемите в образователната система и дигитализацията, програмните продукти и курсовете, професионалните качества на педагозите и технологията на преподаване, сътрудничеството с родителите и местните общности.

В Глава Първа „Медийното образование, взаимодействие между педагогика и медии“, докторантът извършва обстоен анализ на образователните аспекти на медийната и дигиталната грамотност, включително в контекста на образователните стандарти за нейното възпитаване при децата и учениците с цел развитие на техните дигиталните умения и създаване на нови връзки с партньорите на образователните институции, като особено внимание е отделено на образователните приоритети в предучилищна възраст и формирането на медийна грамотност у децата и родителите, в контекста на подготовката на децата за училище.

В Глава Втора „Параметри на изследването – изследователски модел“, е налице такъв модел, базиран върху хипотезата за съпоставяне на нуждите на дигиталното медийно образование в съответствие с новостта, относителната сложност и непознаването на технологиите при голяма част от населението с тенденцията на равнище европейски власти, политики и разпоредби, което ще доведе до създаване и развитие на медийната грамотност сред субектите на медийното образование.

От тази гледна точка са налице предмет на обект на изследването и като проекция, втора хипотеза, визираща инициативите за съвместно регулиране и саморегулиране на систематични изследвания, педагогически мерки (включително продължаващо обучение) и действия за осведомяване, което ще доведе до по-добро разпространение на информация и стратегии за повишаване на медийната грамотност. Въз основа на хипотезите и съжденията са налице основни задачи и етапи на изследването, свързани с

теоретичния анализ на проблематиката, експлоративно проучване на медийните практики сред децата и учениците и разработване на препоръки за практическото използване на медиите в масовата практика. Методиката включва интервюта и анкети сред родители и педагози чрез сравнителен анализ на резултатите. Налице е подробно представяне на респондентите като географски обхват и образователни институции. Авторът посочва, че изследването се базира на четири основни изследователски въпроса (индивидуалната употреба на дигиталните технологии от децата и родителите, запознатостта на децата и на родителите с рисковете и възможностите, семейна употреба, типове родителско посредничество) с идеята за сравнителен анализ на динамиката и практиките по посока на медийното образование във Франция и България.

В Глава трета „Анализ на ефективното формиране на медийната грамотност сред субектите на медийното образование“, докторант Живко Рачев представя своите основания и препоръки за използването на технологии при медийната грамотност като фактор за социализация и развитие на децата и учениците – умения за използване на медийните технологии, информационни умения, експресивни и артистични умения, поведенчески компетентности, оценъчни и естетични умения. Отправени са препоръки към формалното и неформалното образование, които имат практико-приложен смисъл и ефект. Налице са таблици и диаграми, които илюстрират вижданията на автора относно промените в нормативната образователна уредба, образователните институции и ролите на педагогическите специалисти, родителите и учениците с примери как този процес се реализира във Франция от гледна точка на дигитални иновации в услуга на педагогическата ефективност.

Заключението: изводи и препоръки акцентира върху възможностите за регулиране на медийното въздействие върху децата и

учениците, включително и чрез ролята на семейството, както и върху оптимизация на образователния процес чрез привлекателни дигитални технологии за стимулиране на креативност и формиране на негативно отношение към предаванията с насилие.

4. Нормативна уредба

Във връзка с нормативната уредба, свързана със „Закон за научните степени и звания“, са спазени всички изисквания, а именно:

- В трудът няма плагиатство, което е видно от представената справка с минимални проценти на повторение в дължината на фразите, думите и символите, което означава, че е налице оригиналност на дисертацията и тя не нарушава авторските права, и правата на интелектуалната собственост на никого;

- Публикациите са свързани с темата на дисертацията;

- От представената справка за изпълнението на наукометричните показатели във връзка с минималните национални изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по чл. 2б от ЗРАСРБ за научна област 1. Педагогически науки не са налице основания за недопускане на дисертационния труд до процедура за публично обсъждане пред научно жури.

5. Основни приноси на дисертационния труд

Приемам и се съгласявам с научните приноси, посочени от докторант Живко Рачев.

В допълнение бих акцентирал върху:

- Налице е ерудиция, аналитична култура и лично отношение към представената проблематика, проличаващи в авторови дефиниции на понятия, свързани с оптимизация на образователния процес чрез формиране на дигитална и медийна грамотност, подкрепени с широка теоретична обосновка на изследваната проблематика;

- Налице е изследователска методика, която дава възможност за сравнителен анализ на условията и методите за изграждането на медийната грамотност при децата и учениците, включително като компетентност за оценка на определено рисково съдържание;

- Чрез експлоративното проучване докторантът извежда изводи и препоръки в практико-приложен план относно възможностите на медийната педагогика за възприемане на децата, учениците, учителите и родителите като субекти на медийното образование.

Въпрос: Какво, според Вас, трябва да се промени в образователния процес в детската градина от гледна точка на възпитаване на медийна и дигиталната грамотност в контекста на социализацията и подготовката на децата за училище?

В **Заключение**, посочените позитивни акценти и приноси моменти ми дават основание да дам **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** на дисертационния труд и да предложа с убеденост на научното жури **ДА ПРИСЪДИ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“** в област на висше образование **1. Педагогически науки, професионално направление 1.2 Педагогика(Медийна педагогика)**, на **Живко Георгиев Рачев, ЗАЩОТО ДИСЕРТАЦИОННИЯТ ТРУД СЪДЪРЖА НЕСЪМНЕНИ ТЕОРЕТИЧНИ И ПРАКТИКО-ПРИЛОЖНИ ДОСТОЙНСТВА.**

София
15.07.2023

Рецензент:
/проф. дн Радослав Пенев/